

A PÉNZ BESZÉL!
Te is érted?

MAGYAR NEMZETI BANK

Tartalomjegyzék

● Köszöntő	2	● Nyugdíjpénztárak	16
● Bankszámla és bankkártya	3	● Biztosítások	20
● Megtakarítások	9	● START-kártya	25
● Hitelek	11	○ Amire minden pénzügyi döntésnél érdemes odafigyelned...	27

Köszöntő

A pénz nem boldogít, járja a mondás, még ha így van, akkor talán nem is kell vele foglalkozni?! Való igaz, hogy életünk anyagi vagyon nélkül is teljes lehet, de ha tisztában vagyunk azzal, miként működik a pénz világa, mikor és mire kell figyelnünk, sokkal egyszerűbbé és biztonságosabbá válhatnak a hétköznapiaink és a jövőnk is.

A középiskolás évek végéhez közeledve hamarosan számos pénzzel kapcsolatos döntést kell meghoznod: bankszámlát nyitasz, bankkártyát igényelsz, esetleg diákhitelt veszel fel, nyugdíjpénztári tag leszel. Ám amikor eldöntöd, hogy melyik banknál és milyen szolgáltatást igényelsz, akkor is átböngészed a netet, vagy beszélsz róla a barátaiddal úgy, mint amikor a mobilodat kiválasztottad, vagy a számítógépedet frissítetted?

Hogy megkönnyítsük a dolgodat, összeszedtük azokat a témákat, amelyekkel az elkövetkező hónapokban találkozhatasz, amelyekre érdemes időt és figyelmet fordítani (bankszámla, bankkártya, hitelek, nyugdíjpénztárak). Nem akarunk semmire sem rábeszélni, és nem akarunk semmitől sem elriasztani, mindössze, az ország független jegybankjaként, hiteles képet szeretnénk nyújtani, és megmutatni, hol szerezhetsz még több információt ahhoz, hogy pénzügyeidből a legtöbbet hozhasd ki magadnak. Alapos böngészést és jó döntéseket kívánunk!

Teszteld a tudásod!

Mivel a legfontosabb célunk, hogy ez a kiadvány számodra minél hasznosabb legyen, összeállítottunk egy 13+1 kérdésből álló kvízt, melynek kitöltésével tesztelheted, hogy mennyire tudod hasznosítani a kiadványban szereplő információkat. A kérdőív a www.penziranytu.mnb.hu honlap nyitóoldalán érhető el 2010. március 31-től, kitöltése kb. 3 percet vesz igénybe. Az első 200 hibátlan megfejtést beküldő diák 5 ezer Ft értékű könyvutalványban részesül.

Bankszámla és bankkártya

Akár továbbtanulsz, akár munkába állsz, érdemes elgondolkodnod azon, hogy pénzügyeid intézése során milyen előnyökkel járhat, ha rendelkezel **bankszámlával**, illetve hozzá kapcsolódó **bankkártyával**. Manapság már az egyetemek és a munkahelyek is többnyire banki folyószámlára utalják az ösztöndíjat és a fizetést. A bankszámlához kapcsolódó bankkártya, illetve más elektronikus fizetési eszköz (internet-, mobilbankolás) révén pedig készpénz használata nélkül intézheted pénzügyeidet.

MI A BANKSZÁMLA, ÉS MIÉRT HASZNOS?

A bankszámla a bankkal kötött szerződés alapján megnyitott számla. Érdemes tudnod, hogy:

- a bankszámlán tartott pénzedhez szinte bármikor hozzáférhetsz, és csekély mértékben ugyan, de még kamatozik is;
- számládhoz sokféle szolgáltatás és bankkártya is kapcsolódhat, amelyek jelentősen könnyítik pénzügyeid intézését;
- előnye, hogy a pénzed biztonságban van: nem szükséges készpénzt magaddal hordanod, így azt ellopni sem tudják Tőled.
- biztonságot jelent az is, hogy a bankok működését szigorú törvények szabályozzák, és külön hatóság felügyeli¹. A betétbiztosítási rendszer pedig garantálja a bankszámlán lévő pénz visszafizetését arra az esetre, ha ezt a bank valamilyen okból nem tudná megtenni.

Magyarországon a betétbiztosítási rendszer intézménye az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA), amelyhez a bankok, takaré- és hitelszövetkezetek, valamint lakástakarék-pénztárak **kötelesek csatlakozni**. Az OBA alapvető feladata a kártalanítás, így ha a bank nem tudná visszafizetni a nála elhelyezett pénzedet, akkor **jelenleg 50 ezer eurónak megfelelő összeg (kb. 13-14 millió forint)** erejéig visszakapod azt. Bővebb információért klikkelj a www.oba.hu címre!

¹ Ez az intézmény a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete, amelynek honlapján (www.pszaf.hu) sok, számodra is hasznos információ található az egyes pénzügyi szolgáltatásokról.

Ha a számládon lévő pénz egy részére bizonyos ideig nincs szükséged, azaz „megtakarítottad” azt, akkor akár le is kötheted (ez az ún. lekötött betét), vagy választhatsz más típusú megtakarítási formákat is. Ilyenkor várhatóan a bankszámlán lévő lekötetlen összeg kamatánál magasabb kamatot/hozamot érhetsz el.

MI A BANKKÁRTYA, ÉS MIRE HASZNÁLHATÓ?

A bankkártya lényegében egy kisméretű információhordozó műanyag lap, amely a készpénzt helyettesíti, és amelynek segítségével elvégezhetesz egy sor műveletet banki nyitvatartási időn túl is. Ezenkívül információt kaphatsz a bankszámládról anélkül, hogy be kellene menned egy bankfiókba. Sőt kártyáddal vásárolhatsz akkor is, ha nincs készpénz a zsebedben; egyes bankkártyákkal pedig hitelre is vásárolhatsz.

A leggyakoribb, bankkártyával elvégezhető műveletek a következők:

- vásárlás üzletekben,
- készpénzfelvétel bankjegykiadó automatákból (ATM-ekből),
- bankszámlaegyenleg lekérdezése,
- mobiltelefon-feltöltés,
- egyéb (pl. befizetés bankszámlára ATM-en keresztül, vásárlás az interneten stb.)

Fontos tudnod, hogy kártyádat csak azokban az üzletekben, illetve azoknál az automatáknál használhatod, ahol feltüntették ugyanazt a logót, amely a kártyádon is szerepel.

SZÁMLANYITÁS ELŐTT

Ha már elmúltál 18 éves, a jogszabályok értelmében szüleid közreműködése nélkül lehet saját bankszámlád, és igényelhetsz magadnak bankkártyát is. Számlanyitás előtt azonban akadnak teendőd:

- Gondold végig, hogy elsősorban mire akarsz használni a folyószámládat! Nem mindegy ugyanis, hogy hányszor veszel fel pénzt, akarsz-e átutalni, szeretnél-e bankkártyát, jobban szereted a személyes ügyintézést, vagy inkább az interneten akarsz bankolni.

A következő táblázatban bemutatjuk, hogy milyen módon fizethetsz a készpénzen kívül. További információkat a www.penziranytu.mnb.hu webhely „Láthatatlan pénz” menüpontjából,

valamint a www.mnb.hu honlap „Pénzforgalom/Kiadványok” menüpontja alatt található, az átutalásokról és a csoportos beszedésekről szóló tájékoztató kiadványból tudhatsz meg, de kérdéseiddel fordulhatsz a banki ügyintézőkhöz is!

	Mire jó?	Milyen gyakori fizetésre?	Mit kell tenned?	Ki adja a megbízást?
Átutalás	Pénz eljuttatására egyik bankszámláról a másikra.	<ul style="list-style-type: none"> Eseti (egyszerű átutalás) Rendszeres (rendszeres átutalás) 	Megbízást adni a bankodnak. (Ahányszor utalsz, rendszeresenél pedig egyszer.)	Te
Csoportos beszedés	Rendszeres fizetések (pl.: mobil- és egyéb közüzemi számlák) teljesítésére	<ul style="list-style-type: none"> Rendszeres 	Előzetesen felhatalmazást adni a bankodnak. (Egyszer!)	Szolgáltató (pl.: mobilcég)

- Hasonlítsd össze a bankok ajánlatait, különös tekintettel a bankszámlavezetés és az egyéb kapcsolódó szolgáltatások díjaira, hiszen ezeket az összegeket kell rendszeresen vagy esetenként fizetned!

Számlavezetés

Kézpénzfelvétel

Átutalás

Csoportos beszedés

Bankszámlakivonat

Bankszámla használata

Bankszámlához kapcsolódó költségek

Fontos tudnod, hogy bizonyos költségeket akkor is fizetned kell, ha számládat vagy kártyádat egyáltalán nem használod (pl.: havi számlavezetési díj, éves kártyadíj).

- Mérlegelj egyéb szempontokat is! Fontos lehet például a fiókok nyitvatartási ideje, de ha sokat használod a kártyád kézpénzfelvételre, akár a bankjegykiadó automaták közelsége is.

A bankszámlanyitást megelőzően érdemes utánanézned, hogy az általad kiválasztott bank kínál-e a fiatalok igényeihez igazított, kedvezőbb feltételek mellett igénybe vehető számlacsomagot. A bankok ajánlatairól és a szolgáltatások díjairól a hirdetményekből és az ún. kondíciós listákból tájékozódhatsz. Ezek megtalálhatók a bankok ügyféltérében is, de a legegyszerűbb, ha az egyes bankok honlapján nézed meg. Mielőtt azonban elvesznél az ajánlatok között, felhívjuk figyelmedet a www.psza.hu honlap „Fogyasztóknak” menüpontjának bankszámlákkal foglalkozó részére, amelynek alapján könnyen összehetheted az egyes bankok szolgáltatásait és azok költségét.

BANKKÁRTYAIGÉNYLÉS ELŐTT

- Amikor bankkártyát választasz, mindenképp tájékozódj, hogy ugyanahhoz a kártyához az egyes bankoknál milyen költségek kapcsolódnak! Általános gyakorlat minden kártyatípusnál, hogy a vásárlásért a bank nem számít fel díjat, a bankkártyás fizetés belföldön ingyenes. Ha azonban automatából veszel fel készpénzt, azért általában fizetned kell. Ennek mértéke bankonként eltérő, sőt attól is függ, hogy a bank saját automatájánál veszel fel pénzt, vagy idegen bankénál, esetleg külföldön. Egyes bankok ügyfeleik számára biztosítják az ingyenes készpénzfelvételt a bank saját ATM-jeinél.
- Fontos átgondolni, hogy bankkártyáddal a saját pénzedet vagy inkább a banktól kölcsönvetet szeretnéd költeni:
 - Ha úgy döntesz, hogy csak addig szeretnéd nyújtózkodni, ameddig pillanatnyi anyagi lehetőségeid engedik, akkor a betéti kártyák közül válassz!
 - Ha igényeid kielégítéséhez a bank által biztosított hitelkeretet szeretnéd elsősorban kihasználni, akkor a hitelkártyák között érdemes körülnézned. Ebben az esetben azonban ne feledd, hogy a kölcsönvett pénzt kamatostul vissza is kell fizetned! Ha nem szeretnéd, hogy a kártyahasználat a szükségesnél több pénzedbe kerüljön, pontosan kövesd nyomon, mikor, mennyi az esedékes tartozásod!

Az alábbi táblázat összefoglalja a leggyakoribb kártyatípusok közötti fő különbségeket és a használatukkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat. További információkat a www.penziranytu.mnb.hu honlap „Bankkártyázzunk!” menüpontjában, valamint a www.mnb.hu honlap „Pénzforgalom/Kiadványok” menüpontja alatt található, bankkártyahasználatról szóló kiadványban találsz.

	Kinek a pénzt költöd?	Mennyit költhetsz?	Ki fizet kamatot?	Megjegyzés
Betéti kártya	Saját pénzedet.	Maximum amennyi a számládon van.	A bank Neked.	Napi ATM készpénzfelvételi és vásárlási limitet határozatsz meg.
Hitelkártya	Hitelt veszel fel a banktól.	A bank által megállapított hitelkereted erejéig.	Te a banknak, ha határidőn belül nem fizeted vissza a teljes tartozásod.	Ha a bank által megadott határidőn belül a hitel teljes összegét visszafizeted, a bank nem számít fel kamatot. Hitelkártyát készpénzfelvételre csak végszükség esetén használj, mivel azt magas kamat terheli.

HA SIKERÜLT DÖNTENED

- Első alkalommal mindenképpen személyesen kell bemenned az általad választott bank valamelyik fiókjába, hogy a szükséges dokumentumokat (bankszámlaszerződést stb.) kitöltsd és aláírd.
- Számlanyitás során igazolnod kell a személyazonosságod, ezért vidd magaddal a szükséges okmányokat!
- A számlanyitás eredményeként kapsz egy bankszámlaszámot, amely egyedi módon jelöli bankszámládát, és amelyet minden számlaműveletnél pontosan fel kell tüntetned. Az ügyintéző rendszerint aláírásmintát is kér Tőled, amely biztosítja, hogy csak Te, vagy az általad meghatalmazottak rendelkezhessenek a folyószámlád felett.
- Ha bankkártyát is igényelsz, akkor a kártyán tárolt adatok (pl.: név, kártyaszám, érvényesség stb.), valamint PIN-kódod (titkos személyi azonosító számod) és/vagy az aláírásod segítségével kell azonosítanod magad a későbbi műveletek során. Az elkészült kártyádat várhatóan az igénylést követő 1-2 héten belül fogod megkapni.

Néhány hasznos tanács a biztonságos bankkártyahasználathoz:

- Vigyázz rá ugyanúgy, mint a pénztárcádra, hiszen ha megrongálódik, vagy illetéktelen kezekbe kerül, abból károd származhat! Ugyanez vonatkozik a kártyához tartozó PIN-kódra is.
- Tartsd a kártyát biztonságos helyen! Ne hagyd mágneses tárgyak (pl. vonalkód-leolvasó, mágneskulcs) közelében, ugyanis elveszhetnek a mágnescsíkon tárolt adatok! Óvd a fizikai sérülésektől!
- A PIN-kódot készpénzfelvétel esetén jellemzően az ATM-nél, vásárláskor pedig a pénztárakban elhelyezett elektronikus terminálon (POS terminál) kell beütnöd, ez utóbbi esetben csak akkor, ha a pénztáros kéri. Internetes vásárlásnál soha nem kérik ezt a kódot! Soha senkinek ne áruld el a PIN-kódodat sem szóban, sem írásban, sem telefonon, sem e-mailben! Sem a bankod, sem a rendőrség, sem más hatóság nem kérheti és nem is kéri ezt soha Tőled!
- A kártyát és a hozzá tartozó PIN-kódot soha ne tárold egymás mellett; ugyanis ha elveszíted, vagy ellopják Tőled, szabadon hozzáférhetnek a bankszámládhoz. Ha bármelyik illetéktelen kezekbe kerül, azonnal jelentsd a bankodnak!
- Hasznos, ha megjegyzed (vagy mindig elérhető helyen tárold) azt a telefonszámot, amelyen bankodnál kezdeményezheted kártyád letiltását, amennyiben felmerül a gyanú, hogy az illetéktelen kezekbe került.
- Fontos, hogy a bankkártya elvesztése, ellopása esetén azonnal értesítsd bankodat! Az értesítést követően, a kártya jogosulatlan használatából eredő kár a bankodat terheli, de az értesítést megelőzően is maximum negyvenötezer forint lehet a károd. Minden kár Téged terhel azonban, ha azt szándékosan okoztad, vagy megszegted a bankkal kötött szerződésedben foglaltakat!

MENNYI PÉNZEM IS VAN VALÓJÁBAN?

Fontos, hogy nyomon kövesd pénzügyeid alakulását, akár készpénz, akár bankszámla vagy bankkártya segítségével intézed azokat. Ebben segít a bank által készített bankszámlakivonat, amit minden hónapban megküldenek Neked. Hasznos, mivel:

- tartalmazza egy adott időszak pénzmozgásait (befizetéseket, kifizetéseket), valamint ezek különbségét, az egyenleget;
- segítségével hiteles képet kaphatsz arról, hogyan is állsz anyagilag, ezért átnézésére mindenképp érdemes időt szentelned.

Ha rendszeresen használod bankkártyádat, célszerű a hó végéig megőrizni a bizonylatokat, és összehasonlítani a számlakivonaton szereplő tételekkel. Ha idegen műveletet találsz a bankszámlakivonaton, azonnal lépj kapcsolatba a bankoddal!

Ha az utólag kiküldött kivonatnál frissebb információt szeretnél, kérhetsz azonnali SMS-értesítést az egyes számlaműveletekről. A bankok többsége már nyújt mobilinfó-szolgáltatást, amit a bankodtól igényelhetsz. Ne feledd azonban, hogy ezért a szolgáltatásért a bankok általában díjat számítanak fel! A mobilinfó-szolgáltatás óriási előnye, hogy már a pénztárnál ellenőrizheted, hogy valóban a vásárlásnak megfelelő összeget vonták-e le a számládról. Ezenfelül rögtön értesülhetsz arról, ha valaki jogosulatlan műveletet hajt végre számládon, így rögtön intézkedni tudsz, hogy a bankod minél hamarabb tiltsa le a kártyádat, és vizsgálja ki az ügyet.

Megtakarítások – amikor pénzed egy részére nincs azonnal szükséged

Ha körültekintően bánsz a pénzeddel, és igyekszel rendszeresen félretenni valamennyit, akkor bankszámládon a pénz fokozatosan gyarapodni fog. Mivel a bankszámla kamata általában nagyon alacsony, érdemes körülnézned a különböző megtakarítási/befektetési lehetőségek között. Mindenekelőtt azt gondold végig, hogy mennyi ideig tudod nélkülözni a pénzed, azaz meddig akarod/tudod lekötöni! Ez az idő (lekötési idő) 1 hónaptól akár 10–20 évig terjedhet, és jó tudni, hogy ha a pénzed a lejárat előtt akarod visszakapni, akkor általában kedvezőtlenebbek a feltételek, kevesebb lehet a nyereséged, sőt bizonyos esetekben akár a teljes hozamot is elveszítheted. A következő táblázat a leggyakoribb megtakarítási és befektetési lehetőségek jellemző lekötési idejét mutatja be.²

Fő megtakarítási típusok

Mennyi időre?

Bankbetét	1–12 hónap
Állampapír (kincstárjegy, államkötvény)	3 hónap–10 év
Befektetési jegy	1 hónap–5 éven túl
Egyéni részvény befektetések	3–5 év
Önkéntes nyugdíjpénztár	legalább 10 év
Megtakarítással kombinált életbiztosítás	10–20 év

A másik fontos kérdés, hogy egy nagyobb hozam reményében mekkora kockázatot vagy hajlandó vállalni. Bizonyos megtakarítási típusok esetében (pl. bankbetétek, állampapírok stb.) lejáratkor a lekötött pénzed és az ígért kamatot is biztosan megkapod, míg más befektetéseknél – a felvállalt kockázattól függően – a hozam lehet több is (de kevesebb is!), mint például a betéti kamat. A következő ábra az egyes megtakarítási típusokat kockázatuk mértéke alapján rendezi el, és megmutatja, hogy ezek elsősorban milyen típusú befektetőknek ajánlhatók.

² Léteznek olyan speciális megtakarítási formák is, amelyek valamilyen konkrét célhoz (pl.: lakás-, nyugdíjcéll stb.) kapcsolódnak. Ezek közül elsősorban a lakástakarék-pénztárak által kínált előtakarékosági konstrukcióiról célszerű bővebben tájékozódnod.

Kockázat

Alacsony

Közepes

Magas

KISZÁMÍTHATÓSÁG

Mérsékelt, de biztos nyereség lehetősége

JELENTŐS INGADOZÁSOK

Kiemelkedő nyereség vagy veszteség lehetősége

Bankbetét,
állampapír

Befektetési jegy, önkéntes nyugdíj-
pénztár, megtakarítással kombinált
életbiztosítás

Részvény

Óvatos befektetőknek

„Középutas” befektetőknek

Merész befektetőknek

Az egyes befektetési lehetőségek közül természetesen egyszerre többet is kipróbálhatsz, de mindig gondold végig a fenti szempontokat, és kérj részletes tájékoztatást! Felmerülő kérdéseidre a bankfiókokban kaphatsz választ, de előzetesen tájékozódhatsz a www.penziranytu.mnb.hu honlap „Kiből lehet milliomos?” menüpontja alatt, valamint a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak” oldalain is.

Hitelek – pénzt kölcsönbe?

Kinéztél magadnak egy jó MP4 lejátszót vagy számítógépet? Esetleg külföldre utaznál? Vagy már most azon töprengsz, milyen jó lenne egy saját kis lakás vagy autó? De miből?

Vágyaid eléréséhez legtöbbször pénzre is szükség van, ráadásul gyakran többre, mint amennyit havi zsebpénzed vagy korábbi megtakarításaid megengednek. Ilyenkor kölcsönkérhetsz szüleidtől, barátaidtól, de érdemes körülnézni a bankok által nyújtott hitelfelvételi lehetőségek között is. Nap mint nap találkozhatasz csábító banki ajánlatokkal, de nem mindegy, melyiket választod! Ahhoz, hogy jól dönts, időt kell szánnod az ajánlatok átböngészésére, és tudnod kell néhány fontos dolgot.

MI A HITEL?

Ha több pénzünk van, mint amennyit adott idő alatt el akarunk költeni, akkor a felesleget (vagyis a megtakarított összeget) pl. bankba tesszük, és ezért kamatot kapunk. A bank pénzünket nemcsak őrizni, de használni is fogja, azaz kölcsönadja olyanoknak, akiknek épp pénzre van szükségük, és azt várhatóan vissza is tudják fizetni. A hitelekért a bank kamatot kér, ez az ára ugyanis annak, hogy azonnal pénzt bocsát rendelkezésünkre. Hitelfelvelekor tehát:

- hamarabb költöd el a pénzed, mint ahogy azt összegyűjtötted volna, azaz több pénzzel fogsz rendelkezni a jelenben;
- a felvett összeget a jövőben, részletekben kell visszafizetned, ezért a jövőbeni jövedelmed egy részéről lemondasz, hiszen azt a törlesztések kifizetésére kell majd fordítanod;
- előzetesen érdemes végiggondolnod, hogy tudnál-e előtakarékoskodni, és a vásárlást későbbi időpontra halasztani, mert akkor legalább a kiadások egy részét saját pénzedből tudnád fedezni, és így kevesebb banki költséget kellene fizetned.

MENNYIBE KERÜL TÉNYLEGESEN A HITEL?

A hitel ára tehát a kamat, de ez csak az egyik tétel a hitelfelvételkor felmerülő költségek közül. Várhatóan számolnod kell kezelési költséggel és egyéb díjakkal is (pl. hitelbírálati díj, folyósítási jutalék stb.). A hitelt terhelő, egy évre számított költséget és kamatot a Teljes Hiteldíj Mutató – ismertebb nevén THM – tartalmazza, százalékban megadva.³ Ha az egyes banki ajánlatokat szeretnéd összehasonlítani, érdemes a THM-eket megnézni, hiszen ez árulja el, hogy összesen mennyit fizetsz egy év alatt az adott hitelért a banknak.

Ha hitelt veszel fel, akkor azt valamikor vissza is kell fizetned, mégpedig kamattal (azaz „THM-estül”). A hitelfelvételt megelőzően ezért alaposan gondold át, hogy a jövőben biztosan lesz-e annyi bevételed, hogy abból a hétköznapi kiadások (élelmiszer, rezszi, ruha, szórakozás stb.) mellett is fizetni tudod majd a havi törlesztőrészleteket!

MEDDIG NYÚJTÓZKODHATSZ?

Ha szeretnéd kiszámolni, hogy mekkora összeg törlesztését tudnád biztosan vállalni, érdemes a saját költségvetésedet elkészíteni. Ehhez írd össze havi bevételeidet és kiadásaidat az alábbiak szerint:

 Bevételek	Kiadások
Havi fix bevételek (Pl.: zsebpénz, ösztöndíj, segély stb.)	Állandó költségek Kifizetésükkel minden hónapban számolnod kell (Pl. tandíj, közlekedési bérlet stb.)
Egyéb jövedelmek (Pl.: különmunka, kamat stb.)	Megélhetési költségek Rendszeres kiadást jelentenek, mértékük döntésed alapján befolyásolható (Pl.: étkezés, öltözködés, sport, szórakozás stb.)
 EGYENLEG	

³ Előfordulhat, hogy a felvett hitelhez kapcsolódóan olyan költségeket is meg kell fizetned, amelyeket a THM nem foglal magában. Ilyen például a lakáshitelhez kapcsolódó közjegyzői díj. Mielőtt hitelt veszel fel, minden esetben kérdezz rá a THM-ben nem jelölt, esetleges pluszköltségek mértékére!

A két oldal összevetése alapján egyértelműen látni fogod, hogy egy hónapban mennyivel költöttél kevesebbet (vagy többet!) az adott havi jövedelmednél. Fontos, hogy többlet esetén ne annak teljes egészét tekintsd a hitel törlesztésére fordítható összegnek, mivel bármikor előfordulhatnak váratlan többletkiadások! Érdemes 10–20%-ot biztonsági tartalékként kezelni!

MILYEN HITELFAJTÁK KÖZÜL VÁLASZTHATSZ?

Miután elhatározad, hogy hitelt veszel fel, mindenképp nézd át, milyen hitelfajták közül választhatsz, és melyiket mire célszerű leginkább fordítani! Ebben lehet segítségedre a következő táblázat:

Hitel típus	Mire?	Mennyit?	Mennyi időre?	Megjegyzés
Áruhitel	áruvásárlás	20 ezer–1 millió között	1–2 év	Havi fix jövedelem szükséges.
Gépjárműhitel	gépjárművásárlás	500 ezer–20 millió között	1–8 év	A hitel felvételéhez önerő szükséges, a hitel fedezete a gépjármű.
Lakáshitel	lakásvásárlás, -felújítás	1–40 millió között	1–25 év	A hitel felvételéhez önerő szükséges, fedezete az ingatlan, amelynek becslött értéke alapján a hitel maximumát a bank határozza meg.
Szabad felhasználású jelzáloghitel			1–20 év	
Folyószámlahitel	szabadon felhasználható	20–500 ezer Ft között (havi fix jövedelem 100–200%-a)	1 év	Bankszámlára utalt havi fix jövedelem szükséges.
Személyi hitel		100 ezer–5 millió között	1–5 év	Havi fix jövedelem szükséges, életbiztosítás kötését a bank előírhatja.
Hitelkártya		50 ezer–1 millió között	1–3 év (a hitelkártya érvényességi ideje)	Havi fix jövedelem szükséges. A hitelkeret kamatmentesen max. 45 napig használható.

Egyes hiteltípusok forint mellett deviza- (elsősorban euro-) alapon is felvehetők, költségükben azonban jelentős eltérések is lehetnek. A különbségek mértéke bankonként eltérő, ráadásul folyamatosan változhat is. A hitelek költségeiről részletes információt a www.penziranytu.mnb.hu honlap hitelekéről szóló menüpontjában, valamint a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak” menüpontjában találhatsz.

MIRE FIGYELJ, HA DEVIZAHITEL FELVÉTELÉN GONDOLKODSZ?

A devizaalapú hitelek esetében mindenképp vedd figyelembe a forint és a hitel devizaneme közti árfolyam változásából eredő bizonytalanságot! A törlesztőrészt a bank mindig az aktuális forintárfolyamon számolja ki, ami előre nehezen tervezhető:

- Amikor a forint árfolyama erős, azaz egy egységnyi euróért, svájci frankért vagy egyéb devizáért kevesebb forintot kell adni, a havi részlet is kevesebb lesz.
- Ha a forint gyenge, akkor akár több ezer forinttal is nőhet havonta a törlesztési teher.
- Még ha egy devizahitel fix kamatozása is, az árfolyamok ingadozása következtében a hitel törlesztőrészelet folyamatosan változhat.

Mindezekről részletesen olvashatsz a PSZÁF bankfiókokban is megtalálható tájékoztató anyagában, amely a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak/Kiadványok” menüpont alatt is elérhető.

DIÁKHITEL – EGY NEM TIPIKUS HITEL

Szeretnél továbbtanulni? Hajrá! Már most érdemes azonban arra is gondolnod, hogy a versenyképes tudás és a diploma megszerzése komoly anyagi terhet is jelent. Ilyen helyzetben segíthet a Diákhitel, amelyet az együttműködő pénzügyintézeteken keresztül az állami tulajdonú Diákhitel Központ nyújt.

Tudtad, hogy

- több mint 285 000 hallgató vett már fel Diákhitelt a 2001. évi indulás óta?
- speciális, a banki hitelektől alapvetően eltérő kölcsönformáról van szó, amit csak a tanulmányaid befejezése után kell visszafizetned?
- a Diákhitel kamata jóval kedvezőbb a forintalapú, szabad felhasználású banki hitelek (pl. személyi kölcsön, hitelkártya) átlagos kamatánál? Ez annak köszönhető, hogy a Diákhitel Központ a hitelt önköltségi elven, üzleti haszon nélkül nyújtja.

Érdemes már most megismerned és mérlegelned ezt a lehetőséget, ami akár a továbbtanulással kapcsolatos döntéseidet is befolyásolhatja! Részletes és aktuális információkat a www.diakhitel.hu oldalon találsz.

A legfontosabb tudnivalók röviden a következők:

- A hitelhez bárki hozzájuthat, aki felsőoktatási intézmény bejelentkezett hallgatója, és 40 évnél nem idősebb.
- A Diákhitel igénylésénél nincs hitelbírálat, azaz jövedelmet, kezeset vagy egyéb fedezetet nem kell felmutatnod. Maximum havi 40 000 forintot, költségtérítéssel képzés esetén maximum havi 50 000 Ft-ot igényelhetsz egy adott szemeszterben (5 hónapra).⁴ A pénzt havi folyósításban, vagy szemeszterenként egy összegben is megkaphatod. Diákhitelt akár egyetlen tanulmányi félévre is felvehetsz.

⁴ Ha szüleid munkanélküliek, magasabb hitelt igényelhetsz: maximum havi 50 000 forintot, költségtérítéssel képzés esetén maximum havi 60 000 Ft-ot.

- Szabadon eldöntheted, hogy a felvett kölcsönt mire költöd.
- A törlesztést csak tanulmányaid befejezése után kell elkezdened, legkésőbb azonban 40 éves korodban. A törlesztésnél alapelv, hogy a hitel visszafizetése ne jelentsen aránytalanul nagy terhet, és így biztonságosan teljesíthető legyen. A törlesztőrészlet mértéke a jövedelmedhez fog igazodni, annak várhatóan kisebb hányadát jelenti. Ez az összeg azonban nem lehet kevesebb, mint a minimálbér meghatározott része. Mivel a havi törlesztőrészlet nagysága a jövedelmedhez igazodva változhat, a hitel futamideje – vagyis a visszafizetés időtartama – nincs előre rögzítve.
- Ha anyagi helyzeted engedi, bármikor lehetőség van díjtalan előtörlesztésre. Így a futamidőt Te alakíthatod.
- A fennálló diákhitel-tartozás önmagában nem jelent akadályt későbbi hitelek (pl. lakáshitel) felvételénél.
- Az igényléshez szükséges nyomtatványt beszerezheted, és kitöltés után leadhatod az ügyintézésbe bevont bankok, takarékszövetkezetek fiókjaiban vagy a nagyobb postahivatalokban.
- A hitelt a bankszámládra utalják. (Ha még nincs, előzőleg valamelyik banknál számlát kell nyitnod!)

Jó hír, hogy egyes bankok egymással versenyezve kedvezményes feltételű diákszámilát kínálnak. Érdemes tehát körülnézni!

MIHEZ KEZDJ, HA BÁRMILYEN HITELED KAPCSÁN TÖRLESZTÉSI GONDJAID ADÓDNAK?

Még ha egy hitel felvételét megelőzően kellően körültekintően jártál is el, akkor is adódhatnak olyan élethelyzetek (pl.: munkahely elvesztése, hosszabb betegség stb.), amikor a törlesztés nehézségekbe ütközhet. Ha ilyen helyzettel találsz szembe magad:

- A legfontosabb, hogy ne folytasd struccpolitikát, ne hagyd bontatlanul a bank leveleit. Fizetési kötelezettséged semmibevétele rossz taktika, mivel ettől adósságod biztosan nem fog eltűnni.
- Mindenképp tarts folyamatos kapcsolatot a bankoddal, és bátran kérj pénzügyi tanácsot! Tapasztalni fogod, hogy készek tárgyalni Veled a kialakult problémáról, és igyekeznek segíteni egy olyan pénzügyi terv kidolgozásában, amely lehetővé teszi adósságaid törlesztését.
- Ha a bankod mégsem tud megfelelő megoldást nyújtani, arra is van lehetőség, hogy korábbi adósságaid rendezésére egy másik hitelezőtől újabb kölcsönt vegyél fel. Ezt a lehetőséget azonban nagyon át kell gondolnod, mert fontos, hogy hosszabb távon ne kerülj még rosszabb helyzetbe.

Adósságaid időben történő törlesztésére azért is érdemes odafigyelned, mert ha bármely hiteled esetében a mindenkor minimálbér összegét elérő, 90 napnál hosszabb ideig fennálló késedelmes tartozást halmozol fel, bekerülsz a Központi Hitelinformációs Rendszer (KHR)⁵ nyilvántartásába, ami viszont a későbbiekben már kedvezőtlenül befolyásolhatja a hitelhez jutási esélyeidet.

⁵ Korábbi, közismert nevén BAR-lista.

Nyugdíjpénztárak – amivel nem várhatsz a nyugdíjasévekig

Bármilyen hosszúnak is tűnik még az idő a nyugdíjas-évekig, fontos tudnod, hogy **az ezzel kapcsolatos első döntést már a legelső munkahelyedre való belépéskor** (ami lehet szünidős munka is!) **meg kell hoznod**, ezért már most hasznos lehet számodra néhány alapvető ismeret.

MI IS A NYUGDÍJ?

A nyugdíj időskori megélhetésed fő forrása. Az ehhez szükséges pénzt az évek során a fizetésedből vonják le, amelynek összegyűjtése, valamint a nyugdíjak kifizetése a nyugdíjbiztosítási rendszer feladata. Ne felejtse el, hogy amikor munkát vállalsz, minden egyes „feketén” ledolgozott nap csökkenti jövőbeni nyugdíjadat! Ez nemcsak törvényellenes, de idősekorodban bizonytalan anyagi helyzetbe is sodorhat.

HOGYAN ÉPÜL FEL A NYUGDÍJRENDSZER?

A magyar nyugdíjrendszer 3 fő elemből áll:

1. társadalombiztosítás;
2. kötelező magánnyugdíjpénztárak; és
3. önkéntes nyugdíjpénztárak.

A nyugdíjrendszer alapját a **társadalombiztosítás (tb)** képezi, amelynek feladata a munkában eltöltött évek alatt megszerzett fizetésed egy részének összegyűjtése. Ebből fog származni a jövőbeni nyugdíjad több, mint kétharmad része. A tb-hozzájárulás mértékét törvény írja elő, amit munkaadód von le a keresetedből.

A magánnyugdíjpénztárak esetében:

- a **belépés kötelező**, de egyszerre csak egy pénztárnak lehetsz tagja;
- a fizetendő nyugdíjpénztári tagdíj mértékét szintén törvény határozza meg, amit a munkaadód von le fizetésedből, és utal át abba a pénztárba, amelynek tagja vagy;
- a pénztári számládon összegyűlt pénzhez – amelyből várhatóan jövőbeni nyugdíjad csaknem egyharmada fog származni – csak a nyugdíjba vonulást követően juthatsz hozzá.

Az önkéntes nyugdíjpénztárak esetében:

- a **belépés a Te döntéseden múlik**, sőt azt is Te határozod meg, hogy havonta mennyit fizetsz be;
- befizetéseid után adókedvezményt vehetsz igénybe;
- befizetést rajtad kívül munkaadód is teljesítheti, gyakori formája ez a béren kívüli juttatásoknak, új munkahely esetén tehát feltétlenül érdemes az önkéntes nyugdíjpénztári feltételekről is tájékozódnod;
- egyszerre több önkéntes pénztárnak is tagja lehetsz;
- az összegyűjtött megtakarításaid további sorsáról legkorábban 10 éves tagság után dönthetsz, ami akkor is igaz, ha ezt megelőzően kilépsz a pénztárból.

Mind a magán-, mind az önkéntes nyugdíjpénztár kötelessége a befizetések tagonkénti pontos nyilvántartása, valamint biztonságos, de egyúttal jövedelmező befektetése. A jövőbeni nyugdíjad tb-n felüli részének alapját az ezeknél a pénztáraknál összegyűjtött pénz képezi.

HOGYAN LESZEL MAGÁN-NYUGDÍJPÉNZTÁRI TAG?

Amikor belépsz első munkahelyedre, munkáltatód megkérdezi, tagja vagy-e valamelyik nyugdíjpénztárnak. Ezt azért teszi, mert lehet, hogy diákként már dolgoztál, és volt olyan munkaszerződésed, amelynek kapcsán beléptél egy **magánnyugdíjpénztárba**; ezt köteles vagy bejelenteni. Előfordulhat, hogy konkrét javaslatot kapsz, hogy melyik pénztárba lépj be. Ne feledd azonban, hogy a pénztárválasztásról Te döntesz, így nem kell feltétlenül azt választanod, amit a munkahelyed ajánl!

Amikor a pénztárak közül választasz, a következő szempontokat érdemes mérlegelned:

- Mekkora volt az elmúlt évek pénztári hozama?
- Mekkora a levonások (működési költség, vagyonkezelési díj)?
- Mibe fekteti a pénztár a tagok vagyonát (állampapírok, részvények)?
- Mennyire tűnik megbízhatónak a pénztár?

A választáshoz a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak” menüpontjának pénztárakkal foglalkozó részében kaphatsz további segítséget.

MIÉRT FONTOS A PÉNZTÁR TELJESÍTMÉNYE, AZAZ HOZAMA?

Mivel a nyugdíjpénztárak esetében kifejezetten hosszú távú befektetésekről van szó, a teljesítmény összehasonlításához célszerű a pénztárak által kötelezően közzétett, az elmúlt 5 évre vonatkozó hozamadatokból kiindulni. Az egyes pénztárak hozamai közti kis különbségek az akár több évtizedes befektetési idő alatt a majdani nyugdíjad értékét nagymértékben befolyásolhatják!

Érdemes tehát odafigyelned arra, hogy egy-egy évben milyen hozamot ért el a pénztár. Ezzel kapcsolatban könnyű a dolgod, mivel a pénztáradtól évente legalább egyszer személyre szóló értesítést kell kapnod arról, mennyi pénz van a számládon. Ha pedig arra vagy kíváncsi, hogy a többi pénztárnak jobb-e a hozama, mint a Tiednek, erről legegyszerűbben a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak” menüpontja alatt tájékozódhatsz.

Amennyiben pénztárad teljesítményével nem vagy elégedett, lehetőségod van átlépni egy másikba. Ha erről gondolkodsz, vedd figyelembe, hogy az a pénztár, amely az előző 1-2 évben kiemelkedő hozamot ért el, nem biztos, hogy a jövőben is az átlagosnál jobban teljesít majd! Bármelyik magánnyugdíjpénztárt választod is, saját érdekedben kísérd folyamatosan figyelemmel, hogy munkáltatód rendszeresen befizette-e a pénztárba, amit béredből tagdíjként levont, mivel ennek elmulasztásával Téged károsít meg!

MITŐL FÜGG, HOGY MIBE FEKTETI A PÉNZTÁR A PÉNZZEDET?

A pénztárak közti választáson túlmenően befolyásolhatod magán-nyugdíjpénztári megtakarításaid befektetési összetételét is. 2009-től ugyanis minden pénztár köteles tagjai számára legalább három befektetési összetétel (portfólió) közötti választási lehetőséget biztosítani, amelyek között az elsődleges különbséget a részvénybefektetések aránya jelenti.

Ezzel kapcsolatban az alábbi lehetőségeid vannak:

1. Nem élsz a választás lehetőségével, így megtakarításaid a törvényi előírások alapján automatikusan a legmagasabb részvényarányú, ún. növekedési portfólióba kerülnek besorolásra.
2. Kérheted a besorolás módosítását, ha a biztonságosabb, ugyanakkor hosszú időtávon valószínűleg kisebb hozamot elérő befektetési összetételek (klasszikus, kiegyensúlyozott) egyikét részesíted előnyben, amelyek legfontosabb közös jellemzője a növekedési portfóliónál alacsonyabb részvényarány.⁶

A befektetések összetételének módosítására a későbbiekben is lesz lehetőséged. Ezt minden év június, illetve december végén teheted meg, amennyiben szándékodról legalább 30 nappal korábban írásban értesítod a pénztárt.

⁶ A növekedési portfólióban a részvények arányának 2011 közepéig legalább 40%-ot kell elérnie. A klasszikus portfólió előírt részvényaránya 10% alatti, a kiegyensúlyozott portfólió esetében 10–40% közötti.

Biztosítások – segítség nehéz helyzetekben

Biztosan hallottál már olyan esetekről, amikor valaki külföldi utazása során kórházba került, gépkocsija egy balesetben összetört, ami nehéz anyagi helyzetbe sodorta az érintetteket. Mivel hasonló esetek sajnos bárkivel előfordulhatnak, érdemes röviden megismerkedni az ilyenkor segítséget nyújtó biztosításokkal.

MI A BIZTOSÍTÁS?

A biztosítások közös jellemzője, hogy:

- valamilyen jövőbeni váratlan, vagy előre kalkulálható, akár jelentős anyagi következményekkel járó eseményre való felkészülést tesznek lehetővé, meghatározott, kisebb összegek előzetes összegyűjtésén keresztül;
- alap gondolatát a közös kockázatviselés jelenti, amely lehetőséget teremt a káresemények anyagi következményeinek megosztására, illetve ellensúlyozására;
- ha olyan káresemény következik be, ami benne van a biztosítási szerződésünkben, akkor a biztosítótársaság a befizetett díjak ellenében részben vagy egészben kárpótlást fizet nekünk, segítve ezzel a váratlan helyzetek kezelését.

A biztosítások jellegük szerint többfélék lehetnek. Az alábbiakban csak azokkal a típusokkal foglalkozunk, amelyekre a közeljövőben a legnagyobb eséllyel szükség lehet. Ezek az utasbiztosítások és a gépjármű-biztosítások.

Utazni, világot látni jó dolog! Rengeteg új élménnyel, ismerettel gazdagodhatsz, tanácsos azonban felkészülni az esetleges kellemetlenségekre is. Ezek kezelésére szolgál az utasbiztosítás. Az utasbiztosítás célja, hogy baj esetén:

- a világ bármely pontján bármikor segítséget kérhess, ha megbetegszel vagy baleset ér;
- fedezze a sürgős egészségügyi ellátásod költségeit;
- megtérítse az idő előtti hazautazással járó költségeidet.

Az utasbiztosítás megkötése előtt gondold végig, hová és milyen céllal utazol, mivel az utazással járó kockázat és a biztosítás díja is ettől függ.

Hová / milyen céllal utazol?	Lehetséges kockázatok	Milyen biztosítás ajánlott?
EU-országba turista céllal	nincs különleges kockázat	Európai Egészségbiztosítási kártya is elég lehet (esetleg poggyászbiztosítással kiegészítve)
Extrém sportok	fokozott baleset-, sérülésveszély, nagy értékű felszerelések megrongálódása	speciális biztosítás, amely drágább, de szélesebb körű biztonságot nyújt
Veszélyes helyek (betegségek, vadállatok)	megbetegedés, sérülés veszélye, értéktárgyak eltűnése	speciális biztosítások, illetve kiegészítő szolgáltatások pótdíjfizetés mellett
Olyan területek, ahol az egészségügyi. ellátás rendkívül költséges (USA)	az orvosi ellátás költsége a hazai többszöröse	
Különösen veszélyes területek (zavargások, háború, terrorveszély)	fokozott veszély	nem köthető utasbiztosítás

Az utasbiztosítás az anyagi károk enyhítése mellett sok olyan szolgáltatást is nyújt, amely inkább segítségnyújtás (asszisztencia), mint anyagi juttatás. Ilyen például baleset vagy betegség esetén szüleid értesítése, hosszabb kórházi ellátás esetén kiutazásuk megszervezése stb.

Az utasbiztosítás része a poggyászbiztosítás is, ami azt jelenti, hogy a biztosító bizonyos összeghatárig vállalja a csomagodban esett esetleges károk (lopás, repülőgépes utazás esetén csomagod késése/elkeveredése) megtérítését is.

GÉPJÁRMŰ-BIZTOSÍTÁSOK

Az első autó megvásárlása minden bizonnyal emlékezetes marad számadra. Az üzemeltetés költségein (benzin, szerviz stb.) felül azonban számolnod kell olyan rendszeres kiadásokkal is, amelyek a biztosításokkal kapcsolatban merülnek fel. A gépjármű-biztosítások két fő típusa a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás (KGFB) és a gépjármű saját kár (casco) biztosítás.

A gépjármű-biztosítások fő jellemzőit az alábbi táblázat foglalja össze:

	Kötelező-e kötnöd?	Mi a biztosítás célja?	Mitől függ a fizetendő díj mértéke?⁷
Gépjármű-felelősségbiztosítás	IGEN, a biztosítás megkötése és folyamatos fizetése minden gépjármű-tulajdonos, illetve -üzembentartó számára kötelező.	Más járművekben és a közlekedésben részt vevő személyek testi épségében általad okozott károk kiegyenlítése.	<ul style="list-style-type: none"> • Járműved jellemzőitől (pl.: típus, teljesítmény) • A korábbi káresemények gyakoriságától • A díjfizetés jellegétől (havi, negyedéves) • Életkorodtól, állandó lakóhelyed területi elhelyezkedésétől (falu, nagyváros) • Casco esetén az általad vállalt önrész mértékétől⁸
Casco biztosítás	Megkötése NEM kötelező.	Saját járművedben általad, vagy ismeretlen elkövetők által okozott károk kiegyenlítése, beleértve az elemi károkat (tűz, jégverés, vihar) és lopáskárt is.	

A biztosítók általában nem kötnek önrész nélküli casco biztosítást, azaz a keletkező kár anyagi terheit részben akkor is Neked kell állnod, ha van cascod.

⁷ Ugyanannak a gépkocsinak a biztosítási díja akár jelentős mértékben különbözhet az egyes biztosítóknál a figyelembe vett kockázati tényezők eltérő értékelése miatt.

⁸ Ha magasabb önrészt vállalsz, a fizetendő biztosítási díj kevesebb, baleset esetén viszont a gépjármű javítási költségeinek Rád jutó hányada jelentősebb lesz.

NÉHÁNY DOLOG, AMIRE ÉRDEMES GONDOLNOD:

- Ha érvényes felelősségbiztosítás nélkül kárt okozol, a felmerült költségek teljes mértékben Téged terhelnek.
- A biztosítók a több éven keresztül balesetmentesen közlekedő autósokat díjkedvezményrel jutalmazzák, míg a károkozást annak gyakorisága alapján pótdíjjal büntetik. („bonus-malus rendszer”).
- A gépjármű-felelősségbiztosítás érvényességét közúti ellenőrzés során a rendőrség ellenőrizheti, hiánya esetén büntetést szab ki.
- Biztosító váltására éves gyakorisággal van lehetőség⁹, a szerződés éves fordulónapjának közeledtével érdemes áttekinteni a biztosítók aktuális ajánlatait.
- Bár a Magyarországon megkötött gépjármű-felelősségbiztosítás Európa legtöbb országára is érvényes, külföldi autós utazásod előtt célszerű tájékozódnod biztosításod érvényességéről. Minden biztosító ingyenesen állít ki „Zöldkártyát”, ami ezt igazolja külföldi utazás esetén.

Gépjármű-biztosítási szerződés bármelyik – ilyen üzletággal foglalkozó – biztosítónál megköthető. A díj fizetésére, módjára és gyakoriságára többféle lehetőség közül választhatsz. A legtöbb biztosító a csekkes befizetés helyett az átutalást, a havi fizetés helyett a negyedéves, féléves vagy akár éves díjfizetést ajánlja, amelyek választása esetén díjkedvezményt is nyújt.

Bármelyik díjfizetési módot és gyakoriságot választod, ügyelj a biztosítási díjak pontos fizetésére, mivel 30 napot meghaladó késés esetén a biztosítási szerződés automatikusan megszűnik.

⁹ A biztosítók minden év november elején teszik közzé a következő évre vonatkozó KGFB-díjszabásukat. Ezek ismerete alapján mérlegelheted a biztosítót váltás lehetőségét, amelynek kezdeményezésére a régi szerződés éves fordulónapja előtt legalább 30 nappal történő felmondásával van lehetőség. A KGFB-szerződések éves fordulónapja 2010-től főszabály szerint a kötelező biztosítási szerződés megkötésének ideje lesz.

HOGYAN KÖTHETSZ BIZTOSÍTÁST?

A szerződés megkötése előtt alaposan tájékozódj a biztosítók által nyújtott szolgáltatásokról, valamint azok feltételeiről! Részletes információkat a biztosítók internetes honlapján, valamint ügyfél-tájékoztató kiadványaikban találsz.

Az egyes biztosítótársaságok utasbiztosításai közül a számodra legkedvezőbb lehetőség kiválasztásában a www.pszaf.hu honlap „Fogyasztóknak” menüpontjának biztosításokkal foglalkozó része lehet segítségedre, a gépjármű-biztosításokról pedig a www.mabisz.hu honlapon tájékozódhatsz. Ha felmerült kérdéseidre ezeken a helyeken nem találnál egyértelmű választ, lehetőséged van személyes kapcsolatfelvételt is a biztosítók ügyfélszolgálati irodáiban, illetve egyes utazási irodákban.

START-kártya – Startolj könnyebben!

Amennyiben a középiskola befejezése után munkát fogsz keresni, pályakezdőként könnyebben találhatsz állást, ha részt veszel a START-programban. Ennek lényege, hogy az állam a munkaadók számára járulékfizetési kedvezményeket biztosít akkor, ha pályakezdő fiatalokat foglalkoztatnak. A program fő célja, hogy megkönnyítse a középiskolát vagy egyetemet/főiskolát frissen végzett fiatalok számára az elhelyezkedést és szakmai gyakorlat szerzését.

HOGYAN MŰKÖDIK A PROGRAM?

Ha befejezted tanulmányaidat, nem vagy még 25 éves¹⁰ és első munkahelyet keresel, akkor igényelhetsz START-kártyát, amely hasonló formájú és méretű, mint az adóigazolvány. A kártyát az APEH honlapjáról letölthető program segítségével, vagy az ügyfélszolgálati irodákban ingyenesen beszerezhető nyomtatvány kitöltésével igényelheted. Az igénylésed alapján az adóhatóság 15 napon belül kiállítja és postai úton megküldi a kártyát, amely tartalmazza legfontosabb személyi adataidat, valamint a kiállítás és az érvényesség dátumát. A kártya érvényességi időtartama maximum két év. A kártyát első munkába állásodkor le kell adnod a munkaadódnak, mert ő ez alapján veheti igénybe a járulékfizetési kedvezményt.

¹⁰ Diplomás pályakezdők esetén a korhatár 30 év.

HASZNOS TANÁCSOK:

- Figyelj arra, hogy első munkaszerződésed megkötése előtt már legyen a kezvedben a START-kártyád, mert csak ebben az esetben vehetsz részt a programban!
- A kártyára való jogosultságot nem zárja ki, ha tanulmányi éveid alatt (akár szünetidőben, akár szorgalmi időszakban) már vállaltál diákmunkát.
- A kártyát csak egyszer tudod kiváltani. A kártya érvényességi idején belül új kártyát csak akkor igényelhetsz, ha a régi elveszett, megrongálódott, vagy megváltozott a kártyán szereplő neved.
- Célszerű először tájékozódni a munkaerőpiacon, és ezt követően kiváltani a kártyát, nehogy kifussa a kártya érvényességi idejéből.

Amire minden pénzügyi döntésnél érdemes odafigyelned...

Összegzésként fogadj meg néhány egyszerű, de fontos jó tanácsot, mielőtt bármilyen pénzügyi szolgáltatást igénybe veszel:

- **Tájékozódj!**
- **Számolj!**
- **Hasonlítsd össze az ajánlatokat!**
- **Fontold meg őket!**
- **Válassz tudatosan!**
- **Változtass, ha nem vagy elégedett!**

Ne feledd, a döntés mindig a Te kezében van! Ha nem akarod, nem kell elfogadnod sem a munkahelyed, sem az ismerőseid által javasolt bankot, nyugdíjpénztárt vagy biztosítót, csak rajtad múlik, hol nyitasz számlát, milyen bankkártyát választasz stb. Ahhoz viszont, hogy jól dönts, fontos, hogy független forrásokból tájékozódj, hogy össze tudd hasonlítani az egyes ajánlatokat, pénzügyi termékeket. Ennek a kiadványnak éppen ez a célja; megismertetni Veled az alapvető fogalmakat, felhívni a figyelmed az előnyökre és a veszélyekre egyaránt. Érdemes eltenni, biztosan jól jön, ha egyszer döntési helyzetbe kerülsz.

A LEGFONTOSABB FÜGGETLEN INFORMÁCIÓFORRÁSOK

Diákhitel Központ (DK), www.diakhitel.hu

Gazdasági Versenyhivatal (GVH), www.gvh.hu

Magyar Nemzeti Bank (MNB), www.mnb.hu, www.penziranytu.mnb.hu

Pénzügyminisztérium (PM), www.pm.gov.hu

Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF), www.pszaf.hu

Pénzügyekről közérthetően

Hamis vagy valódi?

A hitelekről

Láthatatlan pénz

Mennyit ér a pénzünk?

www.penziranytu.mnb.hu

MAGYAR NEMZETI BANK

Vár az MNB
Látogatóközpont!

Nyitva tartás:
H-P: 9.00–16.00, Cs: 9.00–18.00

További információk:
06 40 121212
www.lk.mnb.hu

A belépés díjtalan.

Ha többet akarsz
tudni a
pénzről...

A Magyar Nemzeti Bank ezúton is megköszöni azon szervezetek együttműködését, akik szakmai munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy ez a kiadvány létrejöjjön.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank • 1054 Budapest, Szabadság tér 8–9. • Felelős kiadó: Iglódi-Csató Judit
Készítették: Az MNB munkatársai • A kézirat lezárásának időpontja 2010. január
Kiadványterv: Mátaí és Végh Kreatív Műhely Kft. •
Nyomdai előkészítés és kivitelezés: D-Plus Kft. Budapest, 2010